

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 23b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre befizetendők a Szent-István-Társulathoz.

SCHLAUCH LŐRINCZ.

Országszerető nagy részvétellel, mely fájdalommal álltak körül a sirt, mely Nagyvárad bíboros püspökének holttestét befogadta. Porhüvelyét átadták a földnek, az bevégzte földi zarándokútját, de nagy szelleme itt maradt közöttünk, hogy világítson nekünk, hogy buzdítson bennünket. Mert nagy volt ő életében, de még nagyobb halálában. Szeliden, a haláltól nem rettegve zárta le örökre jóságos szeméit s tért meg Istenhez. Szemének utolsó, megfőrt sugára az élébe tartott feszületre esett s utolsó szava az volt: Jézusom!

Szent László városának lélekharangja megkondult, hirdető, hogy kevesebb lett egy vezéremberünkkel, a ki tudásban nagy volt, hitében erős és hazafiságában rendíthetetlen. Egyháza, a katolikus egyház el-síratja benne egyik legerősebb harcuzsát. Az «*ecclesiae militans*» egyik böles és kitaró vezérét. Mi magyarok felekezeti különbség nélkül gyászolhatjuk benne nemzeti államiságunk egyik erős oszlopát. A ki csak nevében volt német, de lelkében igaz, sovíniszta magyar. A ki segítő kezét először nyújtotta ki Romániában pusztuló magyar vereink felé. A ki gróf Karolyi Istvánnal együtt megteremtette az Első Magyar Közművelődési Egyesületet. A ki a hazaszeretetet hirdette a Szent-László-Társulatban, az Akadémián s a templomi szószék magaslataról. A ki a merre hívása vonta, a magyar közművelődésnek virágait fakasztotta ki. Még a nemzetiségi törekvések által letarolt mezőkön is. A ki

élete egyik legjelentősebb pillanatában, mikor a bíbornoki koronát fejére tették, azt a vallomást tette: «Nemzetem iránti mély szeretet, melyet semmi sem képes gyengíteni; királyom iránti hűség, melyet semmi sem képes megtörni és a mi a lelket átszellemíti: a mély vallásosság, mely tüzes oszlopként állott életemben, jótékonyan fénylő estesillag gyanánt tündöklök annak alkonyán: e háromság az, mely valómat átjárja».

Légy Te világító fátylánk, fényed melegítsen is, lelkesítsen is, hogy lehessenek követő utódaid is, a kiknek élete nagy, dicső munka legyen, mint a Tied volt és halála is magasztos, mint a Tied, a mikor ez egy szóba fejezed ki utolsó vágyad, reményed, boldog vágyakozásod: Jézusom!

Mi tanítók, siratjuk Benned pártfogónkat, gyámolítónkat, elárvult ügyünk előharcuzsát. Pap volt, tanító, jóltevő volt lelked, szíved minden megnyilatkozása. Oh! vajha jönne és lenne mihamarabb utódod. Az örök világosság, legyen megérdemlett osztályrészed A tanúgy, a tanító szeretete volt utolsó rendelkezése tárgya is. Ez a rendelkezése míg egyrészt a tanítókról, tanúgyról beszél, addig másrészt vágyakozása lehet minden igaz keresztény szívének, lelkének. Ime, ez a fiókvégrendelet így szól:

Fiókvégrendelet. A teljes Szentháromság egy Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek nevében. Jézus, Mária, szent József védszentem, szent Lőrincz vértanú és szent őrzőangyalom oltalmába ajánlva magamat és

kifejezve tántoríthatatlan ragaszkodásomat utolsó leheletemig katolikus szent hitemhez, szentegyházamhoz s ennek látható fejéhez, a római pápa O. Szentiségehez, úgyszintén felséges uram királyomhoz s edes magyar hazámhoz, a jó Isten bőséges áldását esdve mindezekre és szeretett egyházmegyémre, nevezetesen főtiszelendő székes-káptalanomra, kedvelt papjaim és híveimre, nemkülönbön kedvesrokonaim s ismerőseimre, alkalmaszattal egyetemben, továbbá mindenkinél szívből megbocsátva s mindenkítől alázatosan bocsánatot kérve, kiket esetleg valaha én bántottam meg; és észszel és szabad akarattal a következő főkévérendeletet (codicillus) teszem: Fővérendeletemet többi pontjaiban változatlanul most is főtartom, egyedül ezen változtatást teszem fővérendeletemen: Tiszta hagyatékom azon egyházmegyére, melyről még az úgynevezett Kollonich-fele egyezmény értelmében is szabadon végrejelölhettem, két egyenlő részre osztandó.

Ezen harmadrész egyik felet hagyományozom a nagyváradi római katolikus latin szertartású tanítóképző-intézet minél teljesebb kifejlesztésére, nevezetesen internatussal való ellátására. A fentebb körülírt harmadrésznek második felet pedig fővérendeletemben felsorolt kedves rokonomnak hagyományozom olyan arányban, miként fővérendeletemben meg van írva. Nagyvárád, 1902. június 9. Dr. Schlauch Lőrincz, bishorok.

Az Isten irgalmassága fénye-kedjék neki! Mi tanítók pedig, fordítsuk tekintetünket a nagy, az igaz ember kriptájára felé és küldjünk egy fohászt az Ég Urához azért a nagy, nemes lélekért, a kinek úgyszólván az utolsó gondolatát is az Egyház leányja, az iskola képezte.

Legyen emléke mindörökké áldott.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

A tanítóképzés önmagát hazudtolná meg, ha a jelöltektől a lélek erőinek összehangzó nevelését kívánánk, de maga a tanítóképző az egyoldalú képzéssel is megelégednék. Bizonyára ennek a hatása nem lenne más, mint az, hogy már az intézetben megszoknak a leendő népnevelők azt, hogy másként érezzenek, gondolkozzanak és cselekedjenek a gyakorló-iskolában, mint azon kívül és bizonyára ezt a hatást kivinnék a tanítói pályára is, a hol a tanítók szintén mások volnának magánéletükben, társadalmi szereplésükben, karakterük, lelki életük tekintetében, mint az iskolában, mint a gyermekek előtt. Ezt a hazugságot a gyermekek ismernék jól s követnék leghamarabb.

A minthogy azt a tudatos eljárást, a mely kifejlesztheti a tanítójelöltekben a népiskolai tantárgyaknak a logika törvényein s a helyes methodikai elveken alapuló előadási képességet, —

nem lehet kizárólag a módszertan tanárára és a gyakorló-iskola tanítójára bízni, hanem abban minden tanárnak egyformán kell osztozni: épen úgy nem lehet a lélektan alkalmazását, azaz a lélek erőinek összehangzó nevelését — mondjuk az alkalmazó nevelését — egyedül a hittanár, mint tanítóképző «hivatott nevelőjére» utalni. Valamint a sajátlagos szakképzésben, úgy a tanítójelöltek általános művelésében, tehát neveletésében is megfelelő összehangban érvényesülő együtt-hatásban kell kivenni a maga részét az egész tanári kar minden tagjának.

A tanítóképző-intézet minden tanárának a maga tantárgyából nap-nap után, a szó szoros értelmében úgy tárgyi, mint alaki tekintetben példánytanítást kellene tartania. Ezeknek az előadásoknak methodikai egyöntetűségét tanári tanácskozmányok útján kellene állandóan biztosítani. Így a tanítójelöltek négy év alatt az egyes tantárgyak köréből nemesak a nekik szükséges ismereteket szereznék meg, hanem eme ismereteket előadó tanárok tudatos mintatanításából az ismereteknek a gyermekekre leendő átviteléhez megkívántató módszert is önként sajátítanak el; négy év alatt véruikbe menne a módszertan, ismereteikkel egybeforrna ezek tanítási methodikája. Így a gyakorló-iskolai tanító példánytanítása és az egyes tantárgyak szaktanárainak előadási módszere között nehogy ellenmondás lenne, hanem emez szentesítene amazt. Így nemesak érzéket fejlesztene a tanítóképző a jelöltekben a tanítás végezésére, hanem négy év alatt olyan képességet nyújtana, a mely képesség a tanítót az állomás elfoglalásának első percétől öntudatos munkássá avatná.

A tanítóképzés sajátlagosabb nevelési föltételeivel szemben sem állhat a dolog másként. Az inént ajánlott módózat a népnevelő neveltetésének egyik irányára, az értelmi nevelésre is megjelöli az utat. A mi pedig különösebben a tanítójelöltek érzésvilágának, erkölcesének, jellemének, erényeinek, akaratának nevelését illeti, szintén az áll, hogy a tanítóképző tanárok érzés-gondolkozás- és cselekvés-módjában, példászerű lelkületében, kifogástalan jellemében, erényeiben kell ama forrásokat keresnünk, a melyekből a fogékony ifju szív tiszta, üde italt méríthet. *Ha a módszertani kiképzés érdeke mintatanítókat vár a képezdei tanároktól, úgy a népnevelők neveltetési érdeke mintaműveket követel tőlük.*

Amde a legavatottabb kertésznek sem lehet másként reménye a növények termelésénél csak úgy, ha a talaj jó: azért a népnevelők behatóbb nevelési érdeke azt is követeli, hogy a tanítóképzőbe fölveendő tanulókat jól megválogassuk. Ne legyen a rossz középiskolai tanulóknak menedékhelye a tanítóképző-intézet. Különösebben a jó magaviselet legyen az a minőség, a mely a fölvetélnél döntő.

Nézzük most már a baj második tünetét.

A második igen fontos körülmény a népneve-

lök neveltetése tekintetében a növendékek maguk alkalmazása a tanítóképzés tanfolyama alatt.

A leendő tanító, mint öntudatos és a hatásokra reagáló lény, nem formálható, nem alakítható úgy tetszés szerint, mint pl. a viasz, a mely némán fogadja magára az átalakítást. Épen azért igen sok függ attól, mennyire és hogyan fogadja el a tanítóképző-intézet növendéksége az intézet nevelőhatását. A mi lényegében nem jelent mást, mint azt, hogy az intézet mennyire képes a maga munkája iránt növendékeiben a fogékonyságot fölkelteni s ezt föntartani.

Méltán kérdezhetnők: vajjon most kellőleg s megfelelő módon reagál-e a tanítóképzők újsága tanárainak nevelőhatására? A leendő népnevelő hozzájárul-e kellőképen a maga lelki erejével, fogékonyságával ahhoz a munkához, a melyet a tanárok ügyszeretete kifejt? A neveltetés üdvös munkájában a tanítójelölt kiveszi-e a maga részét úgy, hogy a siker biztosítottabb legyen?

Szöke Sándor.

(Folytatása következik.)

A gyermek és a modern pedagogia.

(Folytatás.)

Joggal ír erről az irányról *Schmid* a következőképen:

«Csodálatos, hogy nevelési könyvünkben: *Emilben*, a melyet közönségesen a szabad és természetszerű emberképzés egyik alapvető könyvének tartanak, már olyan pedagógikának kezdete mutatkozik, a mely a gyermeket, az ifjúságot, sőt utoljára az egész népet szuverén hatalma alá akarja hozni. Ennek a pedagógikának nincsen érteke az egyéniség értéke s joga iránt, s így mindenkit, a testet a lélekkel együtt a maga rendszerébe akarja erőszakolni. Az emberiség ezen, szabadságát fenyegető uralom alól csak úgy látszik megszabadulni, hogy gyorsan változó nevelési rendszereket talál ki, a melyek egymást gyöngítik, úgy hogy az ősi természet mindig egy keveset újból magához tér. Az a pedagógiai álláspont, mint *Rousseau Emilje*, minden gyermeket elkülönített lénynek tekint, a kinek nincs sem apja, sem anyja, semmi gyökere a családban, a községben, a népben. Tulajdonképen csak az ő kezeiben válik emberré, de csak olyanokká, a melyeknek ő akarja, s csak azon fejlődési fokozat szerint, a melyet ő szab eléjük».

Ez idézetben ugyan nincs fölenlítve a családban lévő vallási és erkölcsi élet gyökere, de nyilván ezt is bele lehet érteni. Ennek erősségéhez és mélységéhez semmi más gyökérfogást hasonlítani nem lehet. Miért van ennek a kifejezésnek: *őseink vallása* olyan varázslatos esendőlése és ereje, hogy a legnagyobb áldozatokra is lellesít? Nem hiába beszélünk anyánk vallásáról is, s a legkiválóbb férfiak elismerték, hogy családjuknak ez az öröksége az élet minden viharát és csapását túlélte. Még ma is bevallják

egész népek, a melyek rengeteg csapások alatt csaknem teljesen elpusztultak, hogy őseiknek vallása mentette meg őket attól, hogy idegen és uralkodó népekbe bele ne olvadjanak. Bizonyítják ezt a *Balkán-félsziget* és *Kis-Ázsia* keresztény népei, az irek és a lengyelek.

Nem csoda tehát, ha a szuverén pedagogika halálos ellenségének tartja a hitvallásos iskolát, mert ez az iskola óvja meg azt, a mivel a gyermek a keresztény családdhoz gyökerezik. *Diltes* mondotta ki, hogy miként gondolkozik erről az emancipált pedagogia: «Mit tehetnek a gyermekek arról, hogy *tuattuk és akarattuk ellenére megkeresztelték vagy körülméltették őket?*» Ilyen gondolatok vezették *Dicsterweget*, mikor folyóiratában köteteket írt össze arról, hogy a hitvallásos iskola minden haladás ellensége, s ezért rossz hírbe akarta hozni.

A pozitív vallás természetesen áthághatatlan korlát olyan pedagogia számára, a mely keresztény szülők gyermekeiből olyan embereket akar nevelni, s csak olyanokat, a melyeknek ő akarja. A pozitív vallás ez esetben nyilván a család érdekeit is védi, megakadályozván, hogy a gyermeket elvont, levegőben lebegő lénynek tekintsék; de a család csak ott képes az iskola fölött az ellenőrzést gyakorolni, a hol pozitív vallás uralkodik. Már ez okból is kényelmetlen a hitvallásos iskola.

Ha pedig, a mit a radikális párt annyira hangoztat, iskola és nevelés dolgában a természetet is meg kell hallgatnunk, úgy ki kell mondanunk, hogy az a kísérlet, hogy a gyermek útján a családba, a népbe új világnézetet csempészzenek be — a legtermészetellenesebb dolog. Az ilyen kísérlet kényszeríti a gyermeket, hogy lelkileg elkülönüljön a családjától, hogy a pedagógust tegye az apja helyére, s végül a gyermek fölött a modern államnak olyan hatalmat adjon, a mely a szellemi szabadságot zsarnoki módon eltiporná. De maga a gyermek természete ellen is követnek el azzal merényletet. A családjának vallása ellen intézett legesekélyebb támadást a legkisebb gyermek is érzi, érzi mint támadást a családjá ellen, sőt önmaga ellen. Mennyi rohamot és ostromot kell a gyermek lelke ellen irányozni, míg ez a leggyöngédebb kötelék elszakad.

Különben is nagy esalódás elhinni, hogy ez úton egészen természetszerű generáció fog fejlődni. Nem a természet szerint fejlődő gyermek, hanem pedagógus-gyermek fogna létrejönni. — Serdülő ifjúságunk vagy közel ezeréves történetünk típusát fogja magán föltüntetni, vagy olyan pedagógus ezéhet, a mely uralkodó lett. Gyermekeinknek, hogy csak a legközelebb eső példát említsük föl, a világ teremtése és fajunk keletkezéséről vagy az lesz a véleményük, a melyet a hagyomány az emberi nem bölcsőjéig visz föl, vagy pedig különféle s folyton változó elméletek és hipotézisek között fog eviczkelni.

Rousseau nagyon jól kiérezte, hogy a radikális álláspont ellen épen alulról, épen a nép til-

takoznak legjobban, tudniillik az emberiség újalakítás ellen. Imét van az, hogy nevelő vagy tanítóról a gyermek életében hallani sem akar; e kettőnek szerinte nem szabad pozitív módon a gyermekre befolyani; helyettük Emil nevelője tulajdonképen csak vezető és útmutató. Ezek a szavak: *parancsol, engedelmességek* — hiányoznak szótárából. *Emilnek* az egész erkölestantát a tapasztalásból, meg pedig a saját tapasztalásából kell elsajátítani. A vezetője nem fog neki kész erkölcsi szabályokat juttatni, hanem a gyermeknek önmagától kell azokat megtalálnia.

Nem akarja *Rousseau*, hogy a gyermeknek megtíltuk, hogy rosszat cselekedjék; ebben csak meg kell akadályozni. Rosszakarata elé fizikai akadályokat kell vetni, úgy hogy keserves tapasztalással beléjük ütközzék, s ebből jövőendő viselkedésére nézve kemény tanulságot szereztesen magának. *Rousseau* még azt sem engedi meg, hogy növendékének megtíltuk háloszobájába ablakának beverését; hadd viselje helytelen cselekedetének következményeit, a míg vegre megpihul annyira, hogy nevelőjének megígéri, hogy többé nem bántja háloszobájának ablakát. A tanítás terén az ilyen eljárás valóságos *heavenskákat* teremtené, a mely a gyermeket egyszerű autodidaktává alacsonyítaná le, csak azért, hogy minden tekintetben csak önmagának köszönhesen mindent.

Vetés.

(Folytatása következik.)

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A felekezeti iskolaügynek az egész hitközség nevében s képviselőjében végzett eljárása jogosult. *Közzét az esztergomi főegyházmegye 1. évi körleveléből.* Magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. — 3449 szám. Mult évi december hó 27-én 2502. sz. alatt kell fölterjesztésre hivatkozva az ügyiratok visszazárása mellett van szerencsém Főmagasságotat tiszteletteljesen értesíteni, hogy a p. hitközségi adók ügyében mult évi november hó 24-én 2503. szám alatti hozott másodfokú határozatát, annak helyes indokainál fogva, jóváhagyom. Az 1824. és 1846. évi canonica visitatiók szerint a pap, tanító és harangozó javára megállapított s a p. plébániai hívek által teljesítendő földmunkát, melyet a hívek az iratok tartalmából következőleg 1873-ig természetben szolgáltattak, a jelzett évben egyházmegyei hatósági jóváhagyással a hívek pénzül váltottak meg s a váltásig fizetése által teljesítették a reáuk rótt praestációt. Egyházmegyei hatósági jóváhagyással állami adó alapján vetették ki és szedték be a földmunkaváltás s az iskolafenntartási költségek előállításához szükséges egyéni hozzájárulást. Ugy az utóbbi eljárás, mint a megváltás ténye, mivel az illetékes felsőbb egyházmegyei hatóság által is meg erősítették, törvényeseknek minősíthetők, mert ezenfelül az iskolai adózás pozitív törvényen, az 1868: XXXVIII. t.-cz. 11. §-án alapulnak. A hozzájárulás mértékét az igazolt szükséglet szabja meg s azt megokolja a szabályszerűen tárgyalt s illetékes felsőbb egyházi hatóság által tudomásul vett s jóváhagyott költségvetés. A felekezeti iskolaszékek az egész hitközség nevében s képviselőjében végzett eljárása jogosult, mert a mint azt a másodfokú határozat helyesen fölhozza, a vezetésem alatt álló miniszterium praecedens esetekben ismételtén kimondta, hogy latin-, görög- és örmény-szertartású katolikusoknál ott, a hol a helyi autonomia még szervezve nincs, az iskolaszéket a hitközség képviselőjével kell tekinteni.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó a nagyméltóságú és föltisztelendő Dr. Samassa József egri érsek úr áldozó papságának ötvenedik évfordulója alkalmából az «Eger-tőegyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület» által Egerben, 1902. évi július hó 23-án d. e. 10 órakor tartandó ünnepi közgyűlésre. Sorrend:

1. A főszékesegyházban július hó 23-án d. e. 9 órakor tartandó hálaadó istentiszteleten az egyesület testületileg jelenik meg. Gyülekezés 8 $\frac{1}{2}$ órakor. 2. Megnyitó beszéd. Tartja Katinszky Gyula, prépost-kanonok, az egyesület elnöke. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Ünnepi fölolvásás. Tartja Kelemen Lajos közp. bizottsági tag, Egerben, 1902 július 13. *Katinszky Gyula*, prépost-kanonok, az egyesület elnöke. *Venczell Ede* az egyesület jegyzője.

Tanítógyűlés. Az alsó-turóczi egyházkerület róm. kath. tanító-sága 1. évi július hó 3-án Stubnyafürdőn tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az isteni tisztelet megtartása után a jelenvolt tagok a fürdő társalgótermébe gyűltek egybe, hol nagys. és főt. Vojtussák Károly vesuai plébános s ker. tanfelügyelő, mint egyházi elnök szép megnyitó beszédjében a tanító munkája fontosságát vázolván, a gyűlést megnyitotta. Czinczik Nándor szlováni tanító s világi ügyvivő elnök a kör egybegyűlt tanító-sága nevében melegen üdvözlő az újonnan kinevezett tanfelügyelőt s a tanító-ság szeretetét s nagyrabecsülését tolmácsolta. Szmétana József nyug. igazgató-tanító Benisek Imre volt ker. tanfelügyelő érdemeit méltatta, kiemelve azon lelkiismeretes munkát, melyet kerületében a tanügy emelése érdekében kifejtett. Ezután Szentgyörgyi József turóc-szklendi kántortanító fölolvásása következett a «Hogyan ápoljuk a szeretetet a népiszkolai tanuló között?» című tételtől. Majd Valkó Emil, znióváraljai tanító értekezett a «Gazdaságtan tanításáról népiszkoláinkban?» Mindkét munkához derekasan oldotta meg föladatát; a míg az elsőből igazi lélektani törvényeken s igazságokon nyugvó tapintat tükröződött vissza, addig az utóbbiban tett állítások a gyakorlati élethez vett érvekkel voltak támogatva. A közgyűlés mindkét munkát jegyzőkönyvi elismerésre méltatta. Elnök az ez évben ünnepelt pápai jubileum alkalmából XIII. Leo pápa 6 szentségéről szép szavakban megemlékezvén s méltatva nagy szellemét, erényeit s érdemeit, e megemlékezést jegyzőkönyvileg megörökíttetni indítványozta, mit a kör lelkes eljenzet közepette tudomásul vesz. Az «Egyházmegyei Tanügyi Közlöny» tervezését tárgyaló s a körhöz intézett átiratra vonatkozólag elhatározott, hogy a kör igenis szükségét látja a megjelenendő folyóiratnak, mely havonként, vagy — az anyagi helyzetre való tekintettel — legalább negyedévenként (tüzetes kiadásban) hozná meg az egyházmegyei tanügyi dolgait s az ilyennek tervezéséhez hozzájárul, de e mellett a «Népnevelő» kultiválását is fontosnak tartja és szükségesnek. A számos jelentés tudomásulvétele után Szmétana József a kör figyelmét a kántortanítók nyugdíjréleimre hívja föl. A kántortanítók helyzete, nyugdíjuk ügyében, egyházi intézkedés útján szerveztessek, mivel a kántortanítók teendőjük egyik részét amúgy is az egyházhöz közelebb végzik. Létesíttessék egyházmegyénkben kántori nyugdíjintézet 400 koronányi nyugdíjigényrel a tanítói nyugdíjon kívül, mely ugyanoly szabályok szerint kezeltenék, mint az országos tanítói nyugdíjalap, csak hogy azon hozzájárulást, melyet utóbbinál az egyes iskolafentartók fizetnek, a kántori nyugdíjalapnál a templomi pénztárak adnak meg a nyugdíjösszeg megfelelő aránya szerint. Ezt úgy egyházmegyénkben, mint ország-szerte kellene keresztülvinni, mivel a kántortanítói állományok betöltését csakis ily úton tartja biztosítandónak a jövőre nézve. A közgyűlés nagyon is helyén valónak tartja ez indítványt s úgy ezt, valamint a fől szólalónak az iskolai évszázó vizsgálatokra vonatkozó indítványát a közgyűlés elé terjeszti. Több helyi vonatkozású tárgy elintézése után a gyűlés véget ért, melyet a vidám töltött társaság követett. A közgyűlés megbízásából *Czinczik Nándor*, világi ügyvivő elnök, mint az alsó-turóczi egyházkerület referense.

VEGYESEK.

A nagyváradai egyházmegye helynöke. Schlauch Lőrincz dr. bíbornok-püspök elhunytával elarvult a váradai püspöki szék. Az egyházmegyei ügyek vezetésére tudvalólag a püspök elhunytát követő nyolcz napon belül kell akapitulannak saját kebeléből helynököt választani. A nagyváradai latin szertartású egyházmegyének már van helynöke; a káptalan tagjai ugyanis hétön délután tartott üléseikben a nagyváradai latin szertartású káptalan kimagasló díszét: Vinkler József választott püspököt, nagyprépostot választották meg helynökökké, a ki a megíresédeli püspöki szék betöltéséig vezeli az egyházmegye ügyeit.

Gyászmise Schlauch bíbornokert Wörishofenben június 14-én reggel 8 órákor tartott a wörishofeni plébánia-templomban Wolatka dr. címzetes püspök, debreczeni plébános, Glatt pápai kamarás, pécsi karnagy, Magdius dr. budapesti hitoktató s Batzenböck dr. győregyházmegyei áldozópap segédkezésével rekviemet, a megyei a magyar fűrdővendégek teljes számban megjelenének. A libera után Wolatka dr. magyarul imádkozott Schlauch lelki üdvéért: Nyugodjék egyházunk, hazánk nagy s hű fia békességben. Ezzel véget ért a megható gyászszertartás.

Holt kéz. Várkonyi János horti plébános az ott építendő új iskola czéljaira 1000 koronát adományozott.

Az óvodák vakációja. Az óvodák vezetőségei eddig a szünetet leginkább nyarra tették, mikor a kis gyermek leginkább rászorult a folyóvételre, mivel faluhelyen a szülők nyenkor mezei munkával vannak elfoglalva és így nem gondozhatják kellőképen a kis gyermekeket. A vallás- és közoktatásügyi miniszter újabbban rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az óvodák legfőbb egy havi szünetet tarthatnak, de ezen szünet valamelyik téli hónapra essék. Ez a miniszteri rendelet, az óvónők érdeke szempontjából, mely a kisdénevelés érdeke is, hátrányos és káros hatásának látszik. A miniszteri rendelet azonban nem mondja ki azt, hogy azon óvónők, kiknek valóban szükséges a nyári üdülés, ne kaphassák meg az egyhavi szünetüket a nyári hónapokban is.

A kassai kir. kath. képzőt beszüntetik! Kérdés ez a hír, vagy már megmásíthatlan valóság, de meglego minden tekintetben. Mi bizunk Bubicus püspök úr ómagyméltóságában, ki oly atyai gondjai őri egyházmegyejében a kath. iskolákat s ezért inkább hajlandók vagyunk az egész mende-mondát egészszégtelen törekvésnek korai híresztelésnek minősíteni, semmint ezeket elfogadni. A kassai kir. kath. tanítóképző oly fontos tényezője a magyar kath. népoktatásnak, hogy annak megszüntetése nem lehet, még nagyobb áldozatok árán sem!

Érdekes ajándékkal lepte meg a budapesti Rieger-organazóg P. Hartmann, a hírneves zeneszerzőt. Egy remek orgonát készített neki, a melyet Rómában a kapitoliumi Ara-coeli-templomban helyeztek el és állították föl. Az orgona hivatalos megvizsgálása a napokban történt, a mikor is valóságos ünnepséget rendeztek P. Hartmannnak, mely ünnepségből bőven kijutott a Rieger-özögnök is, ki a özög egyik tagjának fia képviselt. Az ünnepségre meghívták Róma összes hírneves zeneszerzőit és muzsikussait, nemkülönben sok notabilitást is. Püspökök, prelátusok, rendfőnökök, monsignorok és maestrok, papok és világiak, urak, hölgyek szép számmal jelentek meg. Ez volt egyszeresmind a Rieger-organának egyik legszebb tüzzorátja Rómában.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Esztergommegye Libád községbe a II. tanítói állásra. Javadalmazás 700 korona államségely, 100 korona a községi. Egy szobából álló lakás: egy ül tűzifa. Pályázati

határidő 1902 július 31. Nők is pályázhatnak. Kérvények a köhügyarmati plébánia-hívtalhoz. 207 2-3

Nagy-Surányhoz tartozó gr. Károlyi Lajos tulajdonát képező Szent-Annamajor pusztán levő rom. kath. iskolához tanítói állásra augusztus hó 11-én pályázat hirdetettik. Kézpénzben 400 korona, 6 hektó búza: 12 h. rozs, 8 h. árpa, 1800 fill. föld; 16 köbm. fa: 1 öreg sertés — 410 korona. Lakás 3 szoba, konyha, kamara, házikert — 250 kor. Naponta 3 liter tej — 121 kor, 40 fill., minden tanköteles után 2 kor. (60—75) — 120—140 korona. Nyelv magyar-tót; a hitoktatást is ő végzi. Korpátokban részesül. 2 korona napidij mellett köteles a gazdaságnál segédkezni. Minden más és képesített rom. kath. tanító pályázhat. Személyes megjelenés kívántatik. A folyamódványok Bosnyák Károly főügyelő úrra czimzendők Tótmegyerre, a hol a pályázat fog meg-ejtelni. 235 1-1

Lipót főközségben kántor-főtanítói állásra pályázati határidő aug. 12. Jövedelem szolgabírói összerás szerint 1921 korona és tágas lakás. Jövedelem részletezve önlök-ségnél betekínthető. Okmányok másolatban kéretnek, meri vissza nem küldetnek. Személyes megjelenés kívántatik. Kérvények Csorhalmy Lajos elnök úrhoz Hédervár (Győr-megye) küldendők. 250 1-1

Büdösköre (Szmrád, Nyitra-megye) okl. tanító vagy tanítónő keresetlik. Fizetése 600 korona a községtől, 600 kor. államségely. Lakása egy butorozatlan szoba, konyha és kamara. Van megfelelő kertje. Folyamódványok Haymos Kálmán plébánoshoz július 31-ig Nagykoválo, u. p. Doles-ra czimzendők. 239 1-1

Závodon (Pozsonym.) rom. kath. népiskolai tanítói állásra pályázat hirdetettik. Fizetése 600 korona a községtől, 200 korona államségely, melyre biztos kilátás van s tisztességes lakás. Határidő aug. 10. Tannyelv magyar-tót. Kákonyi János plébános. 248 1-1

A daesókeszi (Bontm.) kántortanítói állomásra július 27-re pályázat hirdetettik. Javadalmazása: lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, pincze, gyümölcsös-kert; 3 katasz-trális hold szántóföld, melyet a hívők művelnek és trágyáznak. Párbrból 23 pozsonyi mérő rozs, Bepézn 35 frt, 6 öl fa, tandij 50 frt, ismétlő oktatásért 10 frt, tanulmányi alaphól 7 frt, a hitközségtől 40 frt 2 kr. 8 mm. szénastóla 10 frt. Oszlével és jártasság az orgonálásban szükséges. Folyamódványok az iskolaszékre czimezve, főtisztelendő Mörten Lipót esperes tanfelügyelő úrhoz Nógrád, Várbóra küldendők. 254 1-1

Csataj-i (Pozsonymegye) kath. kántortanítói állomásra pályázat augusztus hó-ra. Jövedelem: 17 hold jómiaőségű föld, 680 korona kézpénz, törvényes ötödéves korpóték: tisztességes lakás, 30 tanköteles. Kérvények dr. Madaricay Mihály pléb., iskolaszéki elnökhöz küldendők. 257 1-1

Egri érseki megye.

Pályázat hirdetettik a tísza-obalal rom. kath. kántor-tanítói állásra f. július 31-ig. Jövedelem: lakás kertetel: a lakosságtól 600 korona, negyedéves részletekben, 200 kor. államségely fog kéretni. Négy hold szántóföld, csekély stóla. Köteleesség: a rendes és ismétlő iskolának tanítása, ünneppapokon a hívekkel imádságok s a temetéseknel a kántori teendők végzse. Mindén adót maga fizet. Kér-vények Kendé Károly telkéshez küldendők Tisza-Püspökibe. Iskolaszék. 217 2-2

Besztercebányai egyházmegye.

A garam-szent-keresztú plébániához tartozó Ó-Kör-möcske főközség kántortanítói állomására kézpénz, termény, fa és legelőben felszámított 691 kor. 94 fill. járandóság és 186 kor. államségelyvel f. é. augusztus hó 3-ig pályázat hirdetettik. Tanítási nyelv magyar-tót. Folyamódványok Nagy Vezél István esperes tb. kamonnok úrhoz Garam-Szent-Keresztre küldendők. 240 1-1

Turócszentmáriára okleveles rom. kath. kántor-tanító, esetleg csupán tanítónő keresetlik. Tanítói fizetés 600 korona kézpénzben és terményekben. Lakás, kert. Tannyelv: magyar-tót. Személyes megjelenés kívántatik. Folyamódványok augusztus 25-ig Pállarik István iskola-zéki elnökhöz küldendők. 238 1-1

Erdélyi egyházmegye.

A hilíbi Harosvécsm. róm. kath. kántortanítói állásra f. évi *augusztus 12-ig* terjedő határidővel pályázatot nyitok. Jövedelme: 1. 72 kalongya rozs 288 kor. értékben; 70 kal. zab 149 kor. értékben. 2. 27 vontatás tűzifa 54 koronát. 3. szepora 80 kor., 4. stóljajövedelem 26 kor., 5. kamatból 5 kor. 66 fill., 6. 2 hold 46 □ föld szántó és 1 hold 65 □ föld kaszáló 40 kor., 7. államszegély 187 kor., 8. tankötelesek beíratási díja: 40 kor., 9. kényemes lakás (két szoba, konyha, kamara, pincze, sütőházzal, gazdasági épületekkel és konyhakerttel.) 10. Az arra jogosultak részére korpótlék. Kötelességei: az előforduló kántori és sekrestyési teendők végzése és az összes tankötelesek oktatása. Pályázni önjáró okleveles kántortanítók folyamolványaitat alulírttohoz nyujtsák be. Felvezetés: 1902. július 14-én. *Solymán Géza* pléb., isk.-széki elnök.

251 1-1

Győri püspöki megye.

A felső-pulyai (Sopronm.) II. osztály-tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: községtől 600 kor. államszegélyből 200 kor., fűtés, világítás ezimén 120 kor. és butorozott szoba. Köteles külön díjért a kézimunkát tanítani. A kérvények *július 25-ig* alulírttohoz küldendők. *Mészáros Kálmán* plébános. 213 2-2

A peeri (Görzmege) róm. kath. iskolánál f. évi szeptember hó 1-ére megüresedő osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése egy évre: 800 korona, kert helyett 12 korona, földenyagra 20 korona és egy butorozott szoba lakásul. Csakis okleveles tanítók pályázhatnak. A kérvények *augusztus 1-ig* a peeri róm. kath. iskolaszékhöz küldendők. *Peer*, 1902 július 15. Az iskolaszéki elnökség. 252 1-1

A szent-miklósi (Mosonmege) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom: a község pénztárából 600 korona készpénz, havonkénti részletekben, 200 korona államszegély (esetleg gazdasági ismétőiskola vezetéséért külön 100 korona birtokdíj), továbbá egy butorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelese az I. és II. veves osztályt vezetni, a tanítványokat tanítani, a kántori teendőkben segédkezni, szükség esetén helyettesíteni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó, csak oklevéllel bírók pályázhatnak. Szabályszerűleg felszerelt pályázati kérvények 1902 *augusztus 1-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 249 1-2

Kalocsai érseki megye.

Bács-Bodrogmegyében fekvő Ó-Kanizsa nagyközség területén, nyugdíjazás és elhalalozás folytán két róm. kath. felekezeti, magyar tan nyelvű városi és egy *szállási* elemi népiskolai tanítói állomás üresedett meg; ezeknek betöltésére ezen pályázat nyitattik. 1. A *városi állomás* egyenkénti évi jövedelme: a) 100 korona készpénz, havonként előre fizetve. A község területén elhottott 10 évi tanítói működés után 100 korona fizetésjavítás és ezen 10 évi működéstől még 25 évet számítva, minden 5 év után 100 korona fizetésjavítás akként, hogy a kitűzött 30 év elteltével ezen tanítói fizetések 1.600 koronára emelkednek. b) 240 korona lakbérilletmény. c) 16 □ méter puha tűzifa s ennek beszállítására 8 korona. d) A tanítói lak és tanterem fűtésére 108 korona, mely összegből a tanítói lak fűtésére 2/3 rész jár. e) Irodai általány 50 kor. II. Tekintettel az 1893. évi XXVI. t.-cz.-re, a közs. képviselőtestület 1900. évi július hó 30-án 283. sz. a. hozott határozatával kimondotta, hogy a tanítóknak az I. pontban részletezett fizetésben az 1893. évi XXVI. t.-cz.-ben kötelezővé tett korpótlék is már befoglaltatik s azért hogy a község által eddig adott és szolgálati időhöz kötött, fizetésjavításnak nevezett pótlék teljesen fedje, sőt felül is múlja a törvényes korpótlékot, kimondott: hogy ezentúl a tanítók az I. pontban részletezett 10 és 5 éves pótlékokat a törvény rendelkezésének megfelelően mindig 5 évenként kapják s ezen pótlék a törvényes korpótlékot túlhaladva nem 500, hanem 600 koronáig terjed; a tanító-lak fűtésére a tanító, ezután 78 koronát kap, a tantermet

pedig a község fűteti. III. Az 1901. évi 341. szám alatt hozott határozatával Ó-Kanizsa község képviselőtestülete a tanítói alapfizetést 1000 koronáról 800 koronára szállította le, a többi illetmények megváltoztatása nélkül. A *szállási állomások* javadalmazása ugyanaz, mint a városiaké, azon különbséggel, hogy a szállásokon az alapfizetés 800 kor., a 240 korona lakbér helyett pedig szabadlakás és 1/2 hold kert jár. A fentebbi háromféle javadalmazás közül azonban csak az I. pontban részletezett van a többség által jóváhagyva, míg a II. és III. pontokban jelzett javadalmazások felebezes alatt állanak. Megjegyeztetvén, hogy az eddig megválasztott tanítók az I. pontban részletezett fizetés és fizetésjavításnak nevezett pótlékokon felül a törvényes korpótlékot is követelik, eddig azonban nem kapták meg. A most megválasztandó tanítók azonban semmi körülmények közt sem követelhetik a község által adott és szolgálati időhöz kötött pótlékot is, meg a törvényes korpótlékot is; hanem a többség által előntendő fizetésrendezésig az I. pontban részletezett fizetést fogják élvezni a II. pontbeli módosításokkal; a többség döntése után azonban kötelesek lesznek a többség által jóváhagyandó új javadalmazással megelégedni. A kellőleg felszerelt folyamolványok az Ó-Kanizsai róm. kath. iskolaszékre címezve, f. *Habrán János* esperes-plébánoshoz Bács-Martonos-ra nyújtandók be, 1902. évi *augusztus hó 15-ig*. Az állomások I. évi szeptember hó 1-én foglalandók el. Az *üresedés helybeli tanítók* elöngben részesülnek. A mennyiben a városi állomásokat helybeli szállási tanítók nyernék el, az így megüresedő szállási tanítói állomások is azonnal betöltetnek. 258 1-1

Kassai egyházmegye.

A golopi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása a hitközségtől 343 korona, államszegélyből 467 korona, két szoba, konyha, kamara és istálló álló lakás. Személyes megjelenés nem szükséges. Pályázati határidő 1902 *augusztus 3.* Okmányokkal ellátott kérvény Monokon (Zepfénm.) az *esperes-plébániához* intézendő. 247a 1-1

A megyasszói róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása a hitközségtől 239 korona, államszegélyből 561 korona, két szoba, konyha és kamarából álló lakás. Személyes megjelenés nem szükséges. Pályázati határidő 1902 *augusztus 3.* Okmányokkal ellátott kérvény Monokon (Zepfénm.) az *esperes-plébániához* intézendő. 247b 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Trecsén nagy-szlatinai róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme készpénzben: egyházi alapítványokból, hivatással 974 korona, természetben 186 korona, uradalmi erdőben tővön 15 ürméter keményfa. Lakás 2 szoba, konyha, kamra, istálló, 6l. kert. Magyar-tól nyelvben, kántori teendőkben teljesen jártasak, képesítettek pályázhatnak *július 28-ig*; közelebből pályázók *július 31-én* választásra jöhetnek. *Léday Sándor* esp.-pléb. 218 2-2

Pécsi egyházmegye.

Bölcsken róm. kath. nőtlen helyettes kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése polgári évre háromszáz korona, butorozott szoba fűtéssel (ágynemű nem adatik), élelmezés a kántortanítónál. Kötelese: a kijelölt osztályt és a vasárnapi iskolásokat tanítani, az összes kántori teendőket önállóan végezni, miért is a kántorságban teljesen jártas egyének pályázhatnak. Okleveles tanító kérvényét s bizonyítványait *augusztus 2-ig* az iskolaszéki elnökhöz intézze. *Vajay István* plébános, iskolaszéki elnök. 245 1-1

Szatmári egyházmegye.

Csap (Ungm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 400 korona a hitközségtől, évnegyedenként fizetve; 200 korona tandíj, havonként fizetve; 40 korona stóla; 16 hold igen jó minőségű szántóföld. Lakás: két szoba, konyha, kamra, istálló,

községben, nagy kert. Pályázati határidő *augusztus 1.* A helyi felszerelt kérvényeket a róm. kath. iskolaszékhez intéve, alulírott iskolaszéki elnök címére kell küldeni, a ki előzetes fölvilágosítással készségesen szolgál. *Dr. Bodoly Sándor,* iskolaszéki elnök, Csap (Ungm. megye). 220 2-2

Székesfehérvári egyházmegye.

Herezegfalva (Fehérmegye). A nagyvenyemi pusztai népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdették. Fizetés 490 korona készpénzben, 936 kgr. buza, 720 rozs, 620 árpa, 34 kősző, 2 mustabirka, 2 tehéntartás, 8 sertéstartás legeltetéssel, 2 hold kukorica- és 1/4 hold káposztás, 8 m² kemény tűzefő, 8 m² az iskola részére; lakás két szoba kettővel és a szükséges mellékhelyiségekkel, korpótlék. Képesített tanítók felszerelt folyamódványaikat a herzegfalvai plébánoshoz küldjék be *aug. 15-ig.* Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 243 1-1

A duna-adornyi belvárosi róm. kath. fiúiskolához egy képesített osztálytanító kerestetik. Javadalma: egy szobos lakás bebutorozva, ágyneműn kívül; 720 korona fizetés, Takarítás és 4 méter hasab tűzifa, behordás és váratás. A kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Kérvények, képesítőtudomány, keresztlevél és működési bizonyítványok alulírott iskolaszéki elnök plébánoshoz intézendők. Pályázati határidő: *aug. hó 15. Csöngegy Gyula* plébános. 236 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Jaáki (Vasm.) róm. kath. népiskolához két okl. osztálytanító kerestetik. Fizetés: külön butorozott szoba, fűtés és takarításon kívül 700 korona havi utólagos részletekben. Kötelesség: egy egy tanteremben úgy a hétköznapi valamint az ismétléket tanítani és a kántoriakban fölsozlításra háromkor segédkezni. Kérvények *július 31-ig* az iskolaszék elnökségéhez küldendők. *Horráth István* tanító. 241 1-1

A vas-vörösvári róm. kath. német-magyar tannyelvű népiskolához okleveles tanító kerestetik. Jövedelme: lakáson kívül 700 korona és 2 öl punata. Kötelessége: az első két osztály és ismétlők tanítása. Kérvények *augusztus hó 1-ig az iskolaszéki elnökhöz* intézendők. 242 1-1

Az istvánfalvi róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelem államsegéllyel kiegészítve 800 korona készpénz; 8 m. tűzefő beszállítva és fölaprítva, melynek értéke 20 korona; szoba a szükséges butorral. Csak okleveles tanítók pályázhatnak, kik szükség esetében helyettesíthetik a kántort. Választás *aug. 10-én* 1/2 11 órakor. Bővebb fölvilágosítást kívánatra ad az elnökség. Kelt Istvánfalván, Szent-Gotthárd mellett, Vasmegyében 1902 júl. 16-án. *Fodor Károly* iskolaszéki elnök. 253 1-1

A szepetneki róm. kath. iskolánál ürsédesben levő osztálytanítói állásra augusztus hó 10-re pályázat hirdetik. Jövedelme: butorozott szobából álló lakás fűtéssel; 600 korona készpénz, 50 koronás havi előleges részletekben, az iskolaszék pénztárából, 180 korona államsegéllyel, havi 15 koronás előleges részletben. Ha az állam időközben a segélyt megtagadná, az illető ezen jövedelmétől élcsik. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kötelessége: a reábizandó mindennapi és ismétő tankötelességet oktadni és nevelni, esetleg a kántori teendőkhöz segédkezni. Kérvények kellően felszerelve alulírott címmel *augusztus hó 9-ig* bezárólag küldendők Szepetneken (Zala megye) 1902. évi július hó 15-én. *Borkovich József* plébános iskolaszéki elnök. 246 1-2

A kenezi róm. kath. iskolánál a kántortanítói állásra 1. évi *augusztus 9-re* pályázat nyitattik. Jövedelme díjlevél szerint: 1. Kétszobás lakás és a szükséges gazdasági épületek. 2. Készpénz a község pénztárából 218 kor. 44 m. 3. Tandíj: 180 kor. 4. Szombathelyi káptalanától 21 kor. 5. 5 hold szántó föld és 1 hold rét 140 kor. 6. Káposztáskert 6 kor. 7. 5 hold föld háromszori megszántása, rét kaszálás, terménybehordás, trágyakihordás 46 korona. 8. 4 öl keményfa házhoz szállítva 96 korona. 9. 15 mérő buza, 15 mérő rozs 210 kor. 10. Ostyasütésért és búcsó-napdíj 18 kor. 11. Temető kaszálása 20 korona.

12. Szabad sertéslegeltetés 8 kor. 13. Lélekpenz zsellérekéül 4 kor. 14. Stóla-jövedelem 10 korona. Összesen 972 kor. 44 fillér. A tanító kötelessége a mindennapi és ismétő iskolásokat tanítani. Ünnepek és vasárnap, úgy szombaton délután litániát tartani. Orgonálásban való jártasság megkívántatik, mert minden második vasárnap az isteni szolgálat ott tartatik. Nyelv: magyar. Az okleveles pályázók kellően felszerelt folyamódványaikat alulírott plébános. Az állomás szeptember hó 1-én foglalandó el. 256 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A puszta Eplény-i róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: a korpótlékon kívül 805 korona és pedig: 1. *A zirci apátságtól*: 390 kor. 2 fillér készpénzben; terményben: 1.93 mm. buza; 2.60 mm. rozs; 21 m³ tűzifa; 2.199 kh. szántó föld, 325 kh. kert, kat. jövedelme 15 kor. 98 fill., törvénytiszta korpótlék. 2. *A községtől*: párbérpénz 40 kor. léleggabona 5.94 mm. rozs; mindennapi tanításért 60 kor., ismétőért 20 kor., földmunkaváltás 10 kor., favágás és szállítás 40 kor.; temetés 5 évi átlag 5 kor. A lakás szép; áll 2 szoba, konyha, pince, élestar és istálló. Csak okleveles tanító pályázhat; *aug. 15-ig a jót. olaszfalusi plébánia hivatalához* küldendő. *U. p. Zircz.* 244 1-1

A kallósi róm. kath. kántortanítói állomás betöltendő. Jövedelme: szabad lakás, egy szoba, konyha, pajta és istálló. Minden tanköteles után 2 kor. = 100 kor.; tandíj a községtől 60 kor., 7 hold szántó föld 119 kor., 1/2 hold beltelek a község által háromszor szántva és minden harmadik évben trágyázva 28 kor., 3/4 hold rét és temetőhasználat 30 kor., 5 öl tűzifa hivatól vágva és meghozva 50 kor., 70 pártól 24 mérő rozs 92 kor. Párpénz 18 kor., stóla 2 kor. Minden gazdától 6 iteze must 6 akó 36 kor., 5 kereszt szalmás gabona 20 kor. Marhának és sertésének szabad legeltetés 10 kor. Adóját a község fizeti. Kötelessége: a mindennapi és ismétő tankötelességek tanítása, a kántori teendők elvégzése és harangoztatás. Okleveles tanítók kérvényüket f. é. *aug. hó 5-ig* a kehidai (Zala m.) plébániára küldjék. Személyes megjelenés kívántatik. 255 1-1

Rieger Testvérek

vilamosgépekkel berendezett cs. és kir.
udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.



Legolcsóbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Ervényes 1902. május hó 1-től.

Délelőtt				Delután				Délelőtt				Delután								
vonat száma	óra	perc	vonat neve	hová	vonat száma	óra	perc	vonat neve	hová	vonat száma	óra	perc	vonat neve	honnán	vonat száma	óra	perc	vonat neve	honnán	
102	10	00	k. ost.	Bécs, Berlin, Paris.	6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok	7	101	12	50	k. ost.	Konstantinápoly	155	12	55	sz. v.	Palota-Ujpest
150	10	00	sz. v.	ex. v. Ostende, London	156	12	15	•	Palota-Ujpest	145	4	40	sz. v.	ex. v. Bukarest	183	1	15	•	Nagy-Máros	
122	10	00	•	Palota-Ujpest	125	12	25	•	Nagy-Máros	147	5	35	•	Palota-Ujpest	708	1	25	gy. v.	Bakarest, Verciorova, Bazias	
6302	6	50	•	Ersekujvar	4108	12	30	•	Dorog	6101	6	15	•	Szolnok, Czegléd	103	1	50	•	Paris, Bécs	
4102	6	45	•	Czegléd, Szolnok	152	1	15	•	Palota-Ujpest	1407	6	25	•	Berlin, Zsolna	157	2	00	sz. v.	Palota-Ujpest	
152	6	45	•	Esztergom	94110	2	00	sz. v.	Pilis-Csaba	149	6	35	•	Palota-Ujpest	159	3	05	•	Palota-Ujpest	
6012	7	05	sz. v.	Palota-Ujpest	123	2	15	•	P. Nana, Leva	217	7	05	tszsz.	Berlin, Zsolna	6001	3	15	•	Lajosmizse	
6012	7	05	sz. v.	Lajosmizse	140	2	25	•	Palota-Ujpest	700	7	15	sz. v.	Bukarest, Verciorova, Bazias	127	3	55	•	Nagy-Máros	
104	7	20	gy. v.	Zsolna, Berlin	704	2	30	gy. v.	Bukarest, Verciorova, Bazias	4107	7	25	•	Dorog	6103	4	15	•	Palota-Ujpest	
104	7	20	gy. v.	Bécs	120	2	35	sz. v.	Ersekujvar	117	7	35	•	Palota-Ujpest	4103	4	35	•	Szolnok, Czegléd	
708	8	15	•	Temesvár, Orsova, Bazias	4104	2	40	•	Esztergom	6011	7	50	v. v.	Lajosmizse	161	5	40	•	Esztergom	
708	8	15	•	Temesvár, Bazias	720	2	45	•	Czegléd	151	8	10	sz. v.	Nagy-Máros	185	5	45	•	Nagy-Ujpest	
104	8	25	•	Nagy-Máros	6003	2	50	•	Lajosmizse	718	8	25	sz. v.	K. K., Fehérgyáza	115	5	55	•	Bécs, Berlin	
104	8	25	•	Palota-Ujpest	9	170	3	25	•	Palota-Ujpest	4101	8	35	•	Esztergom	105	7	00	gy. v.	Palota-Ujpest
104	8	25	•	Bécs, Berlin	180	4	25	•	Nagy-Máros	123	8	45	•	Parkány-Nána	711	7	10	sz. v.	Temesvár, Bazias	
104	8	25	•	Nagy-Máros	718	4	30	•	Szeged	1403	9	40	gy. v.	Berlin, Zsolna	707	7	40	gy. v.	Orsova, Báz., Temesvár	
104	8	25	•	Bécs	180	4	25	•	Nagy-Máros	153	10	10	sz. v.	Palota-Ujpest	165	8	20	sz. v.	Palota-Ujpest	
104	8	25	•	Bécs	718	4	30	•	Szeged	119	11	05	•	Ersekujvar	137	8	30	•	Vác	
104	8	25	•	Bécs	182	4	35	gy. v.	Bécs	125	8	45	•	Parkány-Nána	107	9	05	gy. v.	Bécs	
104	8	25	•	Bécs	172	4	30	sz. v.	Vác	1409	9	15	sz. v.	Pilis-Csaba	1405	9	45	gy. v.	Berlin, Zsolna	
104	8	25	•	Bécs	184	4	00	•	Palota-Ujpest	1405	9	45	gy. v.	Berlin, Zsolna	719	9	55	sz. v.	Palota-Ujpest	
104	8	25	•	Bécs	1409	9	15	sz. v.	Zsolna, Berlin	1405	10	05	•	Esztergom	167	10	15	•	Palota-Ujpest	
104	8	25	•	Bécs	124	9	20	sz. v.	Parkány-Nána	129	10	30	•	Nagy-Máros	139	10	45	•	Vác	
104	8	25	•	Bécs	4306	9	40	•	Esztergom	198	9	25	•	Palota-Ujpest	101	11	00	k. ost.	London, Ostende, Paris, Berlin, Bécs	
104	8	25	•	Bécs	710	9	50	•	Verciorova, Bukarest, Bazias	118	10	00	sz. v.	Bécs	6013	11	10	v. v.	Lajosmizse	
104	8	25	•	Bécs	6014	7	25	v. v.	Lajosmizse	706	10	10	gy. v.	Szeged, Bazias, Bukar.	901	11	20	keleti exp. v.	Konstantinápoly	
104	8	25	•	Bécs	1697	7	40	sz. v.	Palota-Ujpest	714	10	20	sz. v.	K. K., Fehérgyáza	121	11	30	sz. v.	Belgrad	
104	8	25	•	Bécs	132	7	55	•	Vác, Nagy-Máros	172	10	25	•	Palota-Ujpest	171	11	40	•	Palota-Ujpest	
104	8	25	•	Bécs	140	8	00	•	Vác	1405	10	45	•	Zsolna, Berlin						
104	8	25	•	Bécs	198	8	25	•	Palota-Ujpest	8	11	20	k. ost.	Bukarest, Konstantin.						
104	8	25	•	Bécs	118	10	00	sz. v.	Bécs	702	11	30	sz. v.	Bukarest, Konstantin.						
104	8	25	•	Bécs	706	10	10	gy. v.	Szeged, Bazias, Bukar.											
104	8	25	•	Bécs	714	10	20	sz. v.	K. K., Fehérgyáza											
104	8	25	•	Bécs	172	10	25	•	Palota-Ujpest											
104	8	25	•	Bécs	1405	10	45	•	Zsolna, Berlin											
104	8	25	•	Bécs	8	11	20	k. ost.	Bukarest, Konstantin.											
104	8	25	•	Bécs	702	11	30	sz. v.	Bukarest, Konstantin.											

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Ervényes 1902. május hó 1-től.

Délelőtt				Delután				Délelőtt				Delután								
vonat száma	óra	perc	vonat neve	hová	vonat száma	óra	perc	vonat neve	hová	vonat száma	óra	perc	vonat neve	honnán	vonat száma	óra	perc	vonat neve	honnán	
2	6	10	sz. v.	Trieszt, Nagy-Kanizsa	444	12	00	tszsz.	Kis-Kőrös	645	5	00	tszsz.	Arad	317	12	15	sz. v.	Gödöllő	
816	6	25	•	Hatvan	514	12	10	sz. v.	Nagy-Káta	327	5	20	v. v.	Berlin, Ruttká	301	12	35	gy. v.	Berlin, Ruttká	
604	6	30	gy. v.	Gyefehar, N.-Szeben, Kolozsvár, Stanisla	18	12	25	•	Bicske	1707	5	45	sz. v.	Stanisla, M.-Sziget	903	1	05	•	Konstant, Belgr, Brod	
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz	310	12	35	•	Hatvan	607	6	10	•	Brassó, Arad	601	1	10	•	Bukarest, Arad	
402	7	15	gy. v.	Kassa, Munkács	320	1	30	•	Gödöllő	47	6	15	tszsz.	Bicske, Sábogárd	1901	1	30	•	Gyekenyes, Pécs	
8	7	30	•	Ruttká, Berlin	304	1	00	gy. v.	Kolozsvár, Debreczen	405	6	35	sz. v.	Lemberg, Kassa, Miskolcz	401	1	30	•	Lemberg, Kassa	
1302	7	30	•	Fehérgy. Graz	4	2	15	•	Bécs, Paris, London	11	6	40	•	Bécs, Sopron	503	1	50	•	London, Paris, Bécs	
1502	7	35	sz. v.	Kassa, Csorba	510	2	20	sz. v.	Szolnok	1505	6	55	gy. v.	Csorba, Kassa	313	3	10	sz. v.	Hatvan	
902	7	40	•	Belgrad, Brod	20	2	25	•	Bicske	907	7	05	sz. v.	Belgrad, Brod	19	4	25	•	Bicske	
312	7	50	•	Gödöllő	404	2	35	gy. v.	Kassa, Lemberg	507	7	10	•	Brassó, Kolozsvár	319	5	35	•	Gödöllő	
1002	8	00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Torino, Róma	904	2	40	•	Bród, Belgr. Konst.	1303	7	25	•	Graz, Fehring	15	6	20	•	Győr	
606	8	10	sz. v.	Arad, Brassó	312	2	50	sz. v.	Hatvan	309	7	30	•	Hatvan	505	6	20	•	Brassó, Kolozsvár	
606	8	15	•	Zágráb, Fiume, Pécs	994	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma	501	7	30	gy. v.	Bukarest, Brassó	905	6	40	•	Belgrad, Brod	
506	8	30	•	Kolozsvár, Brassó	1022	3	20	v. v.	Adony, Szabolcs, Paks	1021	7	50	v. v.	Paks, Adony, Szabolcs						
2	8	50	gy. v.	Bécs, Graz	304	3	30	gy. v.	Ruttká, Berlin	1005	8	10	sz. v.	Fiume, Zágráb, Pécs	305	7	00	•	Szerencs	
406	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	910	3	35	sz. v.	Szabadka	1509	8	15	•	Csorba, Kassa	605	7	20	sz. v.	Bécs, Graz	
124	9	00	•	Bicske	16	4	30	•	Győr	1003	8	30	gy. v.	Tarino, Róma, Fiume, Zágráb	321	7	50	•	Gödöllő	
1708	9	15	•	M.-Sziget, Stanisla	308	5	20	•	Ruttká, Berlin	311	8	45	sz. v.	Hatvan	1007	8	00	•	Fiume, Zágráb, Pécs	
906	9	30	•	Ruttká, Berlin	508	5	45	•	Kolozsvár, Brassó	13	9	55	•	Győr	1705	8	10	•	Stanisla, M.-Sziget	
					314	6	25	•	Hatvan	509	9	15	•	Szolnok	2	23	8	20	•	Bicske
					1706	7	05	•	M.-Sziget, Stanisla	307	9	45	•	Ruttká	2	23	8	20	•	Munkács, M.-Sziget
					22	7	20	•	Bicske	909	10	05	•	Szabadka	1507	8	50	•	Csorba, Kassa	
					90	7	35	•	N.-Kanizsa, Trieszt	27	10	20	•	N.-Kanizsa, Trieszt	21	8	50	•	Bicske, Kis-Kőrös	
					106	7	50	•	Kassa, Csorba											
					106	7	50	•	Zágráb, Fiume											
					502	9	15	gy. v.	Kolozsv., Buk., Stanisla											
					1804	9	20	sz. v.	Pécs, Bród											
					406	9	40	•	Miskolcz, Lemberg, Kassa											
					608	10	00	•	Fehring, Graz											
					908	10	20	•	Arad, Brassó											
					32	10	40	•	Belgrad, Eszék, Bród											
					1506	10	40	gy. v.	Bécs, Sopron											
					328</															